

1937

თქტომბრული

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

1937 წ.

№ 7

№ 7
ივლისი
1937 წ.

წელიწადი მ-11

საბ. კ. პ. (ბ) ც. კ-ის ბაზ. „კომუნისტი“
რედაქ. მისამართი: ტფილისი, ვრიხოვდოვის ქ. № 34
ტელ. № 3-32-61

ოქტომბერი

საბ. კ. პ. ც. კ. ცემას ღა საბ. ბანსახკომის ერთობიური ორბანო

შინაშისი

30-

1. ბიორგი კალანდაძე—ანტ 25 (ლექსი)	1
2. იასონ ნიკოლაიშვილი—გაზაფხული (ლექსი)	1
3. გაბრიელ ვოგუაძე—მამია კოლმეურნე (მოთხრობა)	2
4. მიმძრალი—ბეკეკა (ლექსი)	6
5. სიმონ ძეპარიანი—არაბის ცხენი (მოთხრობა)	7
6. ირაკლი აბაშიძე—მეთევზე (ლექსი)	8
7. ალ. სულავე—ბავშვების საყვარელი პოეტი (წერილი)	10
✓ 8. ბიორგი ქუჩიშვილი—ბავშვობა (ლექსი)	13
✓ 9. ღარიბ ახვლედიანი—სოფლად (ლექსი)	14
10. ალ. გილანიშვილი—ჩემი სიმღერა (ლექსი)	14
11. ბორის ჩხიძე—ენგურა (მოთხრობა)	15
12. ნიქ. ზილაშვილი—ვახტანგის სიხარული	გარეკანის მე-3 გვ.
13. ფოტო სუკათეგი	გარეკანის მე-3 გვ.
14. ალ. საჩინოელი—რა ფრინველია (გამოცანა)	გარეკანის მე-4 გვ.
15. მიმძრალი—გამოცანა (გამოცანა)	გარეკანის მე-4 გვ.

ქრნალი გაფორმებულია მხატვარ ივ. ჯაფარიშვილის—მიერ

პ/მგ. რედაქტორი ბაბო ზაზიშვილი პ/მგ. მდივანი ლ. ზინინაძე

გიორგი კვანდაძე

მოსკოვს აფრინდა არწივი,
არქტიკა გადააორა
და თავის ქვეყნის სურვილი
სამყაროს გაუზიარა.
ბედნიერ მხარის ნაწიერს
ფრთებზე ზურმუხტი ეყარა,
ამერიკამდის იფრინა
და გააოცა ქვეყანა.

იასონ ნიკოლაიშვილი

გ ა ზ ა უ ს უ ლ ი

კვლავ გაზაფხული,
კვლავ ია-ვარდი,
კვლავ ყმაწვილების
მინდვრად ნავარდი...
კვლავ ნეტარება,
კვლავ მზე დიადი,
გაქრა სიცივე,
გაქრა წყვდიადი.
ხარობს ბუნება,
ზეიმობს ყველა,

ვარდს დაჰფარფატებს
ნაზი პეპელა.
ხევიდან ისმის
ნაკადო ჩახჩახი,
ქალიდან სირთა
სტვენა-რაკრაკი...
ყველგან ლხინია,
ყველგან განგაში,
დოლი, ლულუკი,
ცეკვა-თამაში...

2008

ზურმუხტის ზოლებით დაისერა თვალუწვდენელი მიდამოები — მთის კალთები, ბორცვები, გორაკები, ფართოდ გაწოლილი ეწრები: საერთო შრომამ სამუდამოდ დაგმო ხრიოკი, გვიმრა და ჩაის ძლიერი მეურნეობით შეძლებული ცხოვრების წყარო გააჩინა. მუქი მწვანე ხავერდით დაიფარა ჰალეები და ბაღები; ღია ოქროსფერად მოვლვარე ნაყოფით დამძიმებული ტოტები ძირის დახარა ფორთოხლის, ნარინჯის, მანდარინისა და ლიმონის ხეებმა, ამაყად რომ ჩამწკრივებულან რიგებში: მშრომელთა პატიოსან სუფრას არც ძვირფასი ხილი უნდა აკლდეს.

შრომობს და ლაღობს სოფელი. ზაფხულის მზის სხივები ვერც კი მოასწრებს მთრთოლვარე ფოთლებსა და ბალახზე დილის ცვარში ათასფერი ნაპერწკლების ანთებას და უამრავი მარგალიტის მიმობნევას ბაღებსა და ყანებში, რომ მშრომელნი უკვე შესევნიან სამუშაოს და ერთგული ხელებით სკედენ დოვლათს-შრომადღეებს.

ხარობს დიდი და პატარა. მრავალთ-მრავალი წლებით დამძიმებული, წელში მოხრილი და დაბენძლებული ბაბუა მაქსიმეც კი გამოყოჩაღებულია და ცდილობს არ ჩამორჩეს ახალი ცხოვრების ნაბიჯებს. პატრონის კარზე ფეხტიტველა ყმა-ბიჭად ყოფნიდან დაწყებული, მას ბევრი ოფლი და სისხლი სდენია, მრავალი აწიოკება საპყრობილედ და მათრახი გამოუცდია, ადამიანური სახელიც კი არ ღირსება — სულ მაქსიმელას ეძახდნენ, ახლა კი ყველასათვის საყვარელი მამა და ბაბუა მაქსიმეა.

— რაღაი, რომ გვიან გამითენდა... მარა ბარე ოც წელიწადს კიდევ მოვაგლეჯ წუთისოფელს და დავუმატებ კუზიან ზურგს, — იღიმება ბაბუა მაქსიმე საღლაც სიღრმეში, სქლად დაბურულ წვერ-ულვაშებში.

სამსახურიც კი აირჩია ბაბუა მაქსიმემ: ფორთოხლის ბაღის მცველობა, და იშვიათი მუყაითობით ასრულებს; მივიწყებული ჩონგურიც კი აღადგინა უფლებებში. საღამოობით ხშირად აწყობს ბაბუა მაქსიმე მუსიკალურ საღამოს: წამოკდება ახლად აგებულ მაღალ ოდაზე და აღიღინებს:

სიღატაკე, ცრემლი, კენესა
წყვეულ წარსულს გაეყოლე,
ახალ ყოფის კრიმანჭული
ჩონგურის ხმას ავაყოლე.

! — ბაბუა, რით მღერი, პირი რომ არ გაქვს? — ეკითხებიან მუხლებზე და კეხიან ზურგზე აცოცებული შვილიშვილები.

— ჩამოდით მეთქი, — ვითომდა ჯავრობს ბაბუა, — როგორ მიბედავთ კეხზე შეჯდომას?

საერთო საქმის წარმატებით
პატარებიც ხარობენ და ამყო-
ბენ:

— ჩვენი ბრიგადა პირველ
ადგილზე გავიდა, — თავს იწო-
ნებს ტოლ-ამხანაგებში პატარა
მამია-კოლმეურნე, ბაბუა მაქსი-
მეს შვილიშვილი:

— ჩვენი პარკი საუკეთესოდ
ჩათვალეს, — არ ჩამორჩება
თვალვებამაშა ჩიტო.

* * *

ცხრა წლის მამია-კოლმეურნე ობოლია. ის იყო მოახლოვდა სოფლის დაძ-
ვრა ახალი ცხოვრებისაკენ, რომ მამა გარდაეცვალა, დედამ ახალი ოჯახი მო-
ნახა, და მარტოდ დარჩენილი პაწაწკინტელა შავთვალა მამია წაიყვანეს ბაბუა მაქ-
სიმემ და ბიძია ონოფრემ, მეშვიდე ბახალად შეჰმატეს ნაცარს და მაგრად გამო-
კეტეს მამიას დაცარიელებული ქოხის კარი.

ობლის მწარე ბედი უცნობია მამიასათვის, ხარბად იზრდება და მაგრდება
ახალი ცხოვრების მშენებელი.

— ბარაქალა შენს ბიჭობას, რა კოლმეურნე გვეზრდები! — შეშხარიან მამიას, რო-
დესაც ის, სკოლიდან დაბრუნებული, მერცხალივით დაქრის პლანტაციებში, ბა-
ღებსა და ყანებში: აქ წყაროს წყალს მიუბრუნებინებს ჩაის მკრეფავ ქალთა ბრი-
გადას, იქ შველის დაბნეული ფოთლების აკრეფაში, იქ კიდევ ეხმარება სარევე-
ლა ბალახების შეგროვებაში.

— მამაშენს არ დასცალდა და შენ მაინც გაიხარე... მაგრად მოიკიდე ფეხი,
მაგრად! ხომ ხედავ, ჩვენი ღრო და ამინდი დადგა.

— რაც ამდენხანს დაგვაკლდა, ახლა უნდა შევივსოთ! — გასამხნეებლად შე-
მოსძახებენ ხოლმე აქეთ-იქიდან.

— დამაცადეთ, ჯერ გავიზარდო... გუგუნით გადაეუვლი ჩვენს სოფელს აე-
რობლანით, — კისკისებს მამია.

— ჰაერში კარგია, მაგრამ ნუ ინებებ და მიწასაც ნუ დაგვიწუნებ, კოლმეუ-
რნე და ბრიგადელიც კარგი იქნები.

ბიძიას ოჯახს მამია შვილებში არ გამოერჩევა და არც აკლებს მზრუნველო-
ბას, მაგრამ კოლმეურნეებიც მთელი სითბოთი ეპყრობიან და არ ზოგავენ ყუ-
რადლებას:

— მომავლის აღზრდა და მოზადება ჩვენი საერთო საქმეა.

— ონოფრე, აჰა, ეს ჩვენი პაწია კოლმეურნისათვის, — ამბობს ერთი და ტო-
ვებს ურმიდან მამიას სარჩოს შესამატს.

— ჩვენს კოლმეურნეს წითელი კრიჩინა წუღები ვუყიდე, — ამბობს მეორე და
ხსნის ბოხჩას.

კომმუნისტურ ტყუილად როდი უძახიან, მოსწონს კომმუნისტობაში შრომა და საქმიანი ფუნქციონირება. ხედავს—წელში გაიმართა სოფელი, გარშემო ამაყად მოიყურება ლამაზი ოდები.

—გეიზარო ავრ და გავხდე ინჟინერი: ისეთ ლამაზ სახლს ავაშენებ, რომ ქვეყანას არ ენახოს... წყლებზე ელექტრობას აუშვებ... ჩვენს მდინარეზე რკინის ხილს ვაუდებ... სოფელს დავამშვენებ, — მიჰყვება მამია ოცნების ქროლვას.

მაგრამ მფრინობა? აეროპლანის გუგუნი? რა შეედრება, ფრთამალ შევარდნივით რომ გადასერავს ცის კამარას, გადაიფლის მთებსა და ზღვებს და მიიშურებს სტალინის ქვეყნის შორეულ საზღვრებს.

—ვერ ვიქნები ქვეყნის გმირი თუ? — ფიქრობს მორცხვად. ან კიდევ იმას რაღა სჯობს, რკინის გემით რომ ამსხვრევს ყინულის მთებს და იპყრობს თეთრი დათვებისა და ვეშაპების სამშობლოს.

— მიეწერ სტალინს, რომ მიმიღოს აეროპლანის ან რკინის გემის სკოლაში. საიღუმლოება ზურაბს გაუზიზილა.

— მეც მიეწერ, მიგვიღოს საერთო საქმეში, — იმედით ამბობს ზურაბი.

— ყველაფერი რომ კარგია და არ იცი რა აირჩიო? — ფიქრობს მამია-კომმუნურზე. — ყველაფერს მოვესწრები, მაგრამ ჯერ სწავლა და ცოდნა... ბევრი, ბევრი ცოდნა უნდა შევიძინო.

გაზაფხულის გვიანი საღამოა. ცის კიდევ ლამაზად ახატულ მთების მწვერვლებს წამოადგა გავარვარებული ბადრი მთვარე და გრილი შუქი მოჰფინა მიწუნარებულ სოფლებს.

ბაბუა მაქსიმეს ჩონგურის სიმები მორჩილად ირხევა. აბრეშუმიდან მოწყვეტილი წკრიალი იფანტება ნაირნაირ ყვავილთა სურნელებით გაქვინთილსა და დამძიმებულს პაერში და თან მიაქვს მამია-კომმუნურის ფრთაშესხული პატარა ოცნება.

— რა კარგია ამ ქვეყნად ცხოვრება.

ბიძეკალი

ბ ბ ბ ბ ბ

მოვიდა ჩემი ბეკეკა —
 ბეკეკა წვერებცანცარა,
 რქები აქვს ირმის რქიანი,
 გულთეთრი, ზურგი ნაცარა.

მოაბაკუნებს ფეხებსა,
 მოხტუნავს ცელიქი, ქაცარა,
 შეხედე, გოგოვ ფარიკო,
 დღეს რა ლამაზი გამხდარა!

სიბონე ქარიანი

თავის ცხენი

არაბული ცხენი მთელ დედამიწის ზურგზე განთქმულია თავისი სილამაზით; ამტანობით და გონიერებით. სისწრაფე-სიმარტეში ის აჯარბებს ყველა სხვა ჯიშის ცხენებს. რბენაში ხომ ვერავინ ეწევა. არაბული ცხენი მეტწილად თეთრია, ამაყი და ყელმოღერებული. ფეხები წვრილი აქვს და ფოლადივით მაგარი.

არაბს უყვარს თავისი ცხენი, სათუთად უფლის და კარგად ასაზრდოებს. სამაგიეროდ ცხენსაც უყვარს თავისი პატრონი და გაქირავების დროს თავსაც კი სწირავს მას.

აი, ერთი ასეთი ამბავი.

არაბთა თემები ხშირად მტრობენ ერთმანეთს, თავს ესხმიან, ართმევენ ქალებს, ცხენებს, აქლემებს და სხვა შინაურ პირუტყვს.

ერთხელ აბდულა არაბი და მისი სოფელონი, ათამდე კაცი, ცხენებით მიდიოდნენ სხვაგან. გზაში მათ დაუხვდნენ მტრულად განწყობილი სხვა სოფლის არაბნი, თერთმეტამდე კაცი. შეიქმნა ხელჩართული ბრძოლა ხმლითა და ხანჯლით. ორივე მხრივ ბრძოლაში დაიჭრა და მოკვდა რამდენიმე კაცი. დამხვდურებმა აჯობეს აბდულასა და მის ამხანაგებს, მკვდრები და მძიმედ დაჭრილნი იქვე დაყარეს, ხოლო დანარჩენნი შეკრეს და ტყვედ წაიყვანეს მათ ცხენებთან ერთად. დაატყვევეს აგრეთვე მსუბუქად დაჭრილი აბდულაც თავისი ცხენით. მივიდნენ გამარჯვებულნი თავის სოფელში. ცხენებს ფეხებში გამოაბეს თოკი და პალოზე მიბმულნი გაუშვეს საძოვრად, ხოლო ხელფეხაკრული ტყვეები ფახების წინ დაყარეს. დაღამდა, ყველას ჩაეძინა. მაგრამ არ ეძინათ ტყვეებს და მათ ცხენებს.

სწუხდნენ არაბნი თავიანთ დატყვევებას, ხოლო არანაკლებ სწუხდნენ ამ უბედურებას მათი ცხენები.

უცებ ამოიკენესა დაჭრილმა აბდულამ, თოკებში მაგრად გაკრულმა. აბდულას კენესა მოესმა იქვე ახლოს მყოფ მის ბედაურ ცხენს, სოფლის სიამაყეს. მან სკეიტა ყურები. კიდევ მოისმა აბდულას მწვავე კენესა. გონიერ პირუტყვს შეებრაღა თავისი პატრონი, დააპირა მისი ტყვეობიდან დასსნა. ჯერ შეჩერდა, შეფიქრიანდა, მოისაზრა რაღაც, დასწვდა და კბილებით გადაჭრა თავისი თოკი, შემდეგ ფრთხილად მივიდა პატრონთან, დახედა, დასუნა და იცნო იგი. მოუფრუტუნა აღერსიანად, თითქო ამცნო: ნუ გეშინია, მეგობარო! მე უკვე თავისუფალი ვარ და შენც მალე დაგისხნი ტყვეობიდანო. ცხენი დასწვდა, კბილებით აზიდა თოკებში გაკრული პატრონი და შინისაკენ გაქანდა ელვის სისწრაფით.

და რამდენი ლიჭისტიბი
მოაცურა ზღვაში.

ღვსწიე და ანკესები
გადავყარე ზღვაში...

ახლოც თუ არ ვითვლებავ,
რადღაც მჭვიან ვაყი!

რადგან წვიმადა,

ახლა ჩემზე

იყოს დანარჩენი...

და ანკესით დამაშვენა

მამის ყაყარაჯენი.

—უნდა თავი ვისახელო

ეზოში და გვარში! —

და ანკესი გადისროლა

შემოვარდნილ ღვარში.

3

ისევ წვიმა.

ღრუბელი და

განუწყვეტლად წვიმა...

ლამის ქვებიც ააგოროს
წყლის წვეთებმა წვრილმა.

ასე წვიმადა შუადღემდე.

განუწყვეტლად კრიდა,

და მეთევზეც გადავიდა

მოთმინების წრიდან:

ერთი თევზიც არ მოჰყვება
გადაგდებულ ანკესს,
ცალკე დალლა შვეპარა,
ბრაზიც აღრჩობს ცალკე.

„რა კაცი ვარ,

იქ თუ ანკესს

ვერ ივაგე თევზი!

სათევზო სად იქნება

ქვეყნად უკეთესი?!

არა, არა,

თუნდაც ღამე

გავათოო ღვარში,

უნდა თევზი დავიჭირო,

ან არ მერქვას ვაყი“.

4

სახლში დედა განაწყენდა,

შინ იცინის მამა:

— ბიჭს სადილი დაავიწყდა,

არ უნდებოდა ჰამა.

ხან გაუწყურენ-დაეხსენო,—

ხან აქეს და ამკეს,

მგერამ ენო არ ეშვება

გადაგდებულ ანკესს.

მაშინ კოტემ უთხრა თინას:

„რახან ავრე მოხდა,

მას სურს თევზი დაიჭიროს
პატარა და კობტა,

ჩვენც მეთევზეს დავებმაროთ,
საქმე შეხვდა ძნელი“...

გამოიღეს განჯინიდან

ხმელი თევზი ძველი,

თინამ ენო გაიძახა,

გაიწვია ცალკე,

და კოტემ კი ხმელი თევზი

წამოაგო ანკესს.

„თევზი! თევზი!

რამოდენა

დავიჭირე თევზი!

თევზია თუ ნიანგი, თუ

სხვა რამ უკეთესი?“

ღირბინა მეზობლები:

რა ბიჭი ვარ დღესო,

და მთელი დღე ამ ამბავზე

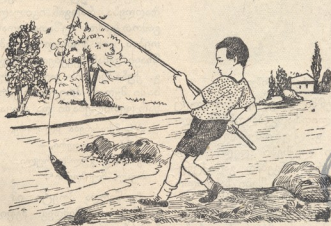
ხარხარებდა ეზო.

ღამით უთხრეს: წვიმას თევზი

არ მოჰყვება თანო,

და ბუზღუნით გამოაძრო

თევზს ანკესი ენომ.

ბავშვების უსაყვარელის პოეტი

პოეტი გიორგი ქუჩიშვილი

იშვიათია ჩვენში პოეტი, რომელიც ისეთი სიყვარულით სარგებლობდეს ხალხში, როგორც გ. ქუჩიშვილი. მისი რევოლუციური ლექსები დიდი ხანია ხალხის სასიმლორო ჰანგებად ვადაქცეულა, მისი მგზნებარე ლექსები სასკოლო სახელმძღვანელოებშია შეტანილი. იშვიათია ისეთი ახალგაზრდა, ისეთი ბავშვი, რომელსაც არ ეზღეროს გ. ქუჩიშვილის „ჩამოდექით! ვანი! ვანი, ტაში, ხალხო, ტაშია“, ან არ ესწავლოს:

„დღეს პირველი მაისია
და პირველი გაზაფხული,
წითელ-წითელ ყვავილებით
მორთული და მოკაზმული“.

გ. ქუჩიშვილს შესანიშნავი პოეტური წარსული აქვს. ამ წარსულში ჩაქსოვილია ძველ დროს ჩაგრული მშრომელი ხალხის გაჭირვების ჰანგები.

გ. ქუჩიშვილი ქარიშხლის მომღერალი პოეტი იყო. ჯერ კიდევ 1905 წლის რევოლუციის დროს, მან გაბედულად უმღერა რევოლუციის გამარჯვებას. იგი მუშათა კლასის ყოფიდან გულდამთუთქველ ლექსებთან ერთად გამამხნეველ სიმღერებსაც სქეჟდა. თვითონ სიღარიბესა და გაჭირვებაში გამოვლილი პოეტი შესანიშნავად სახავდა მშრომელთა გაჭირვებასა და ცრემლებს და მოუწოდებდა მშრომელებს ბრძოლისაკენ.

თავისი ლექსებით გ. ქუჩიშვილმა სწრაფად მიიქცია მშრომელი ხალხის ყურადღება, რადგან იგი უადრესად კარგად გამოთქვამდა მუშათა კლასის სულისკვეთებას. ვინ მოთვლის, რამდენი შესანიშნავი გამამხნეველები ლექსი დაუწერია გ. ქუჩიშვილის კალამს! მუდამ გაჭირვებაში მყოფი პოეტი არ ვარდებოდა სასოწარკვეთილებაში და ამაყად მღეროდა:

„არ შორდება სიღარიბე,
მიაქვს ყველაფერი, —
მე მაინც გულშეიარული
მივალ, მიემღერო“.

ასე წერდა პოეტი იმ დროს, როცა 1905 წლის შემდეგ მეფის მთავრობამ ჩაახრჩო რევოლუცია.

მუშათა კლასში დიდი გასაჭირი მძვინვარებდა. ამ დროს ზოგიერთები უიმე-

დობამ შეიპყრო, გ. ქუჩიშვილი კი მოუ-
წოდებდა არა ოხერისაკენ, არამედ ბრძო-
ლისაკენ. ლექს „მუშათა სიმღერაში“
იგი (1908 წ.) წერდა:

„ჩვენ არ გვიყვარს ოხერა, კენესა,
ჩვენ არ გვიყვარს მოთქმა, ცრემლი,
მძვინვარე ფეთქავს ფული,
იმედებსვე სქედავს ვრდემლი!“

ასეთი თამამი და გაბედული მოწოდე-
ბა მაშინდელი დროისათვის მხოლოდ და
მხოლოდ მუშათა კლასისათვის თავდადე-
ბულ და მებრძოლ პოეტს შეეძლო, და სწო-
რედ ასეთი იყო გ. ქუჩიშვილი. იგი ამხ-
ნევებდა, ანუგეშებდა და ახალი ბრძოლი-
საკენ მოუწოდებდა მუშათა კლასს თა-
ვისი მუსიკალური, ხალისიანი ლექსებით.
ამ ლექსებით იგი თესდა გამარჯვების
რწმენას.

მაგრამ იყო შემთხვევები, როცა ამ
მგზნებარე პოეტსაც ცხოვრების უღმრ-
ბელობა და უსამართლობა. გულს უსე-
რავდა, და ნადვლიან ლექსებს აწერინებ-
და. თუ ერთ ლექსში ის ამაყად აცხადებ-
და: „ვფიცავ ბრძოლეებში და ცხრილოლ
დროშას, მოძმეთა სისხლში ამოვლეგ-
ულს“, მეორე ლექსში მწუხარებით ამ-
ბობდა: „ისევ წამება, ისევ ცრემლები!
კვდებიან დრონი, არ კვდება კენესა“.
მაგრამ, მიუხედავად ხანდახან ასეთი და-
ღონებისა, ის უმთავრესად მაინც ბრძო-
ლის ერთგულ პოეტად რჩებოდა.

განსაკუთრებით შეუდარებლად ხატავ-
და გ. ქუჩიშვილი ქალაქისა და მისი ქუ-
ჩების უღმრბელობას, უპატრონო ბავ-
შეების ყოფასა და უბედურებას.

„უპატრონო ბიჭიკოს
ზამთრის სუსხი ყინავდა,
დაღონებულ თვალებში
ცრემლები უბრწყინავდა.
ფეხშიშველი, მშვიერი,
გულკანკალით ვოდებდა,
მაგრამ ოხერ-ობოლსა
არაინ იკოდებდა.“

გ. ქუჩიშვილის ეს ლექსები შესანიშ-
ნავი მასალაა იმის შესასწავლად და გა-
გებად, თუ რა გაქირვებას განიცდიდნენ
მშრომელი ხალხის ბავშვები, როგორ
იზრდებოდნენ და იღუპებოდნენ ისინი.
ობოლი და აღერსს მოკლებული ბავშვე-
ბის ბედი ძალზე გავს თვითონ პოეტის
ბავშვობის ბედს, რომელიც აღსავსე იყო
გაქირვებით, ცხოვრების ათასგვარი სიმუ-
ხთლით.

თავის ბავშვობაზე პოეტი ამბობდა:

„მე დავიბადე ერთ ბნელ სარდაფში,
სადაც შხის სხვი ვერა სწედებოდა“

და მერე აღწერდა, თუ რა ადრე მოუ-
კვდა მამა, დედა მთელი დღე არ იყო
შინ, თვითონ ქუჩებში დაწინწალობდა...
ასეთი პირქუში იყო მაშინ მშრომელი
ხალხის ბავშვთა ცხოვრება, და რა გა-
საკვირია, რომ ასეთსავე ბავშვობაში გა-
მოვილილ პოეტს ყურადღება მიექცია
ღარიბ-ღატაკთა ბავშვებისათვის! იგი მა-
შინ გარშემო მხოლოდ მშრომელთა უბე-
დურ ბავშვებს ხედავდა და მათ ბედს დას-
ტეროდა. მაგრამ აი გამოიკვალა დრო-
ება, მუშათა კლასმა გაიმარჯვა. ასრულდა
ის დიდი საქმე, რასაც დასტრიალებდა
გ. ქუჩიშვილი ლის ფიქრი, სოციალისტურმა

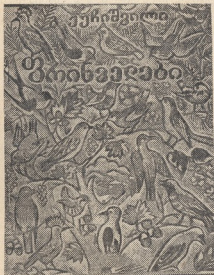

რევოლუციამ მშრომელთა ბავშვებს ბედნიერი ცხოვრება მოუტანა, და პოეტი ამ ბავშვების ცხოვრების ასახვას შეუდგა, მას ცრემლი და წუხილი სიხარულად შეეცვალა.

წინათ მხოლოდ მდიდრების შვილებს შეეძლოთ სწავლა და ლხენა. პოეტიც ხაზს უსვამს ამ გარემოებას, რომ საბჭოთა ბავშვებს დაანახოს ის განსხვავება, რომელიც არსებობს ძველსა და ახალს შორის, ამით მას სურს გააღვივოს ბავშვებში შეებნელი წარსულისადმი ზიზღი და ერთ ლექსში კიდევ მიმართავს მათ ასე:

„აღბათ გეცოდინება,
ლენინელო პატარა,
რომ მონობის სიმძიმე
მამაშენმაც ატარა“.

გ. ქუჩიშვილი კარგად იცნობს და დიდ სისათუთეს იჩენს საბჭოთა პატარა ბავშვებისადმი. აი ლექსი „პაწია მეგობრები“, მასში მოთხრობილია დარიკოსა და ქეთინოს საუბარი „ავადმყოფი“ ტიკინის შესახებ. აი ციალამ გაწკებლა საყვარელი ფისუნია მამისათვის შენახული კერძის მოპარვისათვის („ციალა და ფისუნია“),

ქაჩორა ვარია გადაიპარა ბოსტანში და „აჩანაგებდა, რაც კი რამ ამოსულიყო“. მაგრამ დაეცა ძერა და წაიღო. გ. ქუჩიშვილის უყვარს ცოცხალი, მერცხლეტივით ცქრილა და ჰკვირანი ბავშვები. აი რეზოს დაუხატავს ცხენი ექვსი ფეხით („რეზიკო და მისი ცხენი“). მამის შეფაებაზე, რომ სურათი

„არა, უუდი კი არა,
აქ შეცდომა იგია,
რომ ოთხი ფეხის ნაცვლად
ექვსის გამოგვიბა“.

რეზო მოსწრებულად უპასუხებს მამას:

„ეს შეცდომა როდია,
ჩავიდინე განგება,
რომ სირბილში არ უსწრონ
მისმა აჩანაგებმა“.

აი ფრიალოსანმა მოწაფემ ბეჯითი სწავლით „ასახელა სკოლა“, და პოეტიც აქებს მას, როგორც სკოლის მოწინავეს. დაეკარგა ნოდარს საყვარელი ცუგა, ზის და სლუკუნით წერს განცხადებას გაზეთისათვის, რომ მონახონ მათი ცუგა („ნოდარი, ციალა და ცუგა“).

დიდი მოუსვენარი ბავშვია გიგლა, უყვარს სირბილი ისაღიღებს თუ არა, „ქუდს მორგდებს კინკრიხოზე“ და მამაკი მხედარივით „ჯოხის მერანს დააქენებს“. აი პაწაწინა ბიჭიკო, დიდიდანვე რომ იწყებს ცელქობას.

ჯერ მამალსაც არ ეყივლა,
ჯერ თვლიც არ მოგვეფუნებია,
რომ კულიან ბიჭიკომა
კურდღელივით ყური ცქიტა!
ციყვისავით წამოსკუბდა,
ეშმაკურად შემოგვეპყიტა,
გაიციან, გავგიცინა,
შემოგვიძახა: „ტაა, ქიტაა!“

გ. ქუჩიშვილს განსაკუთრებით ეხერხება ბუნების სილამაზისა და სიმშვენიერის სისადავით გადმოცემა. ბავშვებისათვის დაწერილ ლექსებში ნაზი და ხალი-

სიანი ფერებით ხატავს ბუნების სურათებს, რომ ბავშვებს შეაყვაროს ბუნება, დაანახოს მისი სილამაზე. ასეთია ლექსები „გაზაფხული“, „პირველი თოვლი“, „გუნდაობა“, „ტაში! ტაში!“ ერთერთ ლექსში შესანიშნავად აღწერილია პირველი თოვლის მოსვლა და მისი სიხარული.

„ჩანს, ზამთარი აღარ ხუმრობს,
ჩანს, წუხელვე დათოვლილა!
ჩქარა, ჩქარა გაიღვიძეთ,
ვაახილეთ ყველამ თვლი,
რომ არაფერ არ დავასწროს
პირველ თოვლში კოტრიალი“

გ. ქუჩიშვილს უყვარს ბეჭითი, სწავლის მოყვარული, ცოცხალი, ცელქი და გონებამახვილი ბავშვები. მას უყვარს ბავშვების წახალისება. იგი გვიჩვენებს

ბავშვებს ყველგან — სკოლაში, ოთახში, ბუნების წილში.

მუშათა კლასის გამამხნეველებელ პოეტი წარსულში, გ. ქუჩიშვილი კიდევ მეტი სიყვარულით თავს დასტრიალებს სოციალიზმის ნორჩ თაობას, რომ მათში ჩანერგას შავი წარსულისადმი ზიზილი და სოციალისტური დღევანდელი ღირსიადმი განუსახილველი სიყვარული. როგორც ნიქიერი საბჭოთა პოეტი, იგი ამას შესანიშნავად ასრულებს.

გ. ქუჩიშვილი საბჭოთა ბავშვების ბედნიერი ცხოვრების მოტრფიალვა. ძლიერია მისი სიყვარული ახალი ცხოვრების ამ ყვავილებისადმი, მაგრამ არა ნაკლებ ძლიერია თვით ბავშვების სიყვარული გ. ქუჩიშვილისადმი. იგი ნორჩი თაობის უსაყვარლესი პოეტია.

ბიოგრაფიული

ბ ე ვ შ ვ ო ბ ა

ახ, რა კარგია,
რა უტკბილესი
ბავშვობის დროის
რვეულთა გაშლა:
ენის ტიკტიკი,
დედის აღერსი,
სოფელი,
რთველი,
აკილოს ასხელა.
რარვ მიყვარდა
ნავარდი მინდვრად,
ჩილიკა ჯოხი,
შურდული,
სტირი,
ჩემებრ პატარა
ქრელქრელი ლიტრა
და ხეში წყაროს
ხმა გასაკვირი.
რარვ მიყვარდა
კორდი,

ტყე-ველი,
შემკული ფერად
ყვავილთა სერით;
ცელქი,
ჯიუტი,
მუხლმოყოფილი
ვიყავ გართული
პებლების ქერით.
რარვ მიყვარდა
წვიმაში რბენა
შიშველ ფეხებით
და ჯოხის ცხენით,
გომბორის მთების
ელვათა ფრენას
და მებთა გრუხუნს
ეხვდებოდი ღხენით.
მდინარე თურღოვ!
როცა პატარა
ვეზიდებოდი,
გულურა შეშას,

ბევრჯერ ყირაზე
გაღამატარე
და მფართხალე
ტალღების ქვეშა.
მახსოვს:
დღეიკო შემომეგება
და ვაჟაკივით
მოვპყევი ხენეშას,
გამეზარდევო, —
დამიწყო ქება, —
და სიბერის ქამს
მყავდე ნუგეშად.
მახსოვს...
რა დიდი სიხარულია,
განვილო ბავშვობას
რომ არა ჰკარგავ,
გულში ისევ ის
გაზაფხულია,
რადგან ბავშვობაც
გაზაფხულსა ჰგავს.

ენგურა

კოლექტივმა სამოცდაათი წლის ბარდლას კამეჩის ჯოჯი ჩააბარა. ბარდლა ჰაბუკობიდანვე მწყემსავდა ნახირს, ხან სხვისას და ხან თავისას.

მთელი თავისი სიცოცხლე კოლხიდის ჰაობებში გაატარა, აქ მან იცოდა ყოველი მშრალი ბილიკი, საიდანაც უშიშრად შეეძლო შერჩეულ საძოვრებზე გაედენა კამეჩი.

მხოლოდ ზაფხულის ცხელ დღეებში ადიოდა ის სვანეთის მთების კალთებზე თავისი ჯოჯი და კოლხიდის დაბლობებზე კვლავ ბრუნდებოდა, როგორც კი სიცივე ნამქერივით ცაში მობზულივ კოლოს გაწყვეტდა.

ბევრი ეცადა ბარდლა, ბევრი იშრომა, მაგრამ ვერც საკუთარი ჯოჯი შექმნა და ვერც კრამიტით გადახურული სახლი შეიძინა. კოლექტივში დიდის ყოყმანის შემდეგ შევიდა. აქ გაიხარა ბარდლამ. ჯოჯის მოვლაში ხომ ტოლი არ ჰყავდა, და სულ ორი წელიწადიც არ გასულიყო, რაც კრამიტიანი სახლიც დაიდგა და კარგი ცხენიც დიბა ბავაზე.

ყაბალახით და ჩოხა-ახალუხით დაიმშვენა მხარ-ბეჭი. ბარდლა თავის გასაქირიდან გამოსვლის მიზეზად ახლა კამეჩებს თვლიდა, რის მოვლაც იმან მართლაც კარგად იცოდა და კოლექტივში სოციალისტური მეცხოველეობის მოწინავე კოლმეურნედ აღიარეს.

ამის შემდეგ ბარდლა დიდის სინახით ეკიდებოდა ამ ტლანქ და მოუხეშავ ცხოველებს, რომელთა მოვლასაც მან მთელი სიცოცხლე შესწირა.

ღორა ფურკამეჩს კუბრივით შავი ზაქი დებდა. მოგების მესამე დღეს პატარა ზაქი ხბოებს სჯობნიდა სიცივითა და მხიარულებით.

კუნტრუშში ხომ კვიცებიც ვერ სჯობდნენ.

ბარდლამ ზაქს დიდხანს ურჩია სახელი და შესაფერი ვერაფერი მოუგონა.

ერთხელ კი, როცა ენგურზე ასვენებდა ჯოჯს, უეცრივ მოაგონდა და პატარა ზაქს ენგურა დაარქვა.

ამ დღიდან განსაკუთრებით უვლიდა ენგურას ბარდლა. გამოქნა და გამოხარდა. მეძებარ ძალღივით ესმოდა თავისი სახელი ენგურას და საჭირო იყო ერთი ხმა გაეღო ბარდლას, რომ ზაქი ორი კილომეტრის სიშორიდან გამოიქცეოდა მასთან. აბავლდებოდა, ჩაიჩოქებდა და სიხარულის ნიშნად ნორჩი რქებით რიყეში ბულრაობდა.

ბარდლას ბრძანებით ზაქი ყველაფერს აკეთებდა. სამი წლის ენგურა კოლმეურნეობის ბუღალ გადააქციეს, და ბარდლას ახლა უფრო მეტი საშუალება ეძლეოდა საყვარელი ბუღალს პატივისცემისათვის. ენგურა ღვეკვივით დასდევდა ბარდლას უკან და ვაი იმას, ვინც მიეკარებოდა მის პატრონს, თუ ამის შესახებ ბარდლა არ გააფრთხილებდა ენგურას.

ერთხელ ბარდლა ენგურისაკენ წავიდა ნათესავ მეზორნეს სანახავად და საჩუქრად ორი ქილა მაწონი და ერთი სავსე მთვარის ოდენა გორგოლა სულგუნიც წაუღო.

ენგურა ბარდლამ საჩხეში დაამწყვდია.

მიღის ბარდლა, მიეჩქარება. ენგურამ კი მოიწყინა, ზმუილი დაიწყო, მერე საჩხეს კედელს მოაწვა და გადმოთელა. ვერ გაბედეს წინ დახვედრა. გადარტყლივით გაბზოდა მოქვიშულ გზაზე და ცოტა ხნის შემდეგ კიდევაც შენიშნა პატრონი.

გაჯაერების და დატუქსვის შეეშინდა თუ რა, ენგურა ჩამორჩა და მოფარებით სდია პატრონს ბორნამდის.

ნათესავმა პატრონს ბორანი გამოუყვანა, ბარდლა ვალმით გააცურა. ენგურა მდინარის პირად მივიდა. დანიხა მებორნეს კარავში შესული პატრონი და დამშვიდდა. იქვე თხმელის ნაჩხში ამოირჩია რბილი მდელი და ჩაწვა.

ღიღხანს ისაუბრეს ბარდლამ და მებორნემ. ენგურას მოსწყინდა კიდევაც ლოდინი და სანამცოხროც ამოეღია. ახლა წამოდგა და მდინარის პირად დაჰყვა ბაღახს.

არ გასულა ნახევარი საათიც, რომ ენგური უეცრად აღიღდა, გარშემო ბაღახები დაფარა, და ენგურაც უკან-უკან იწვედა საძოვარზე.

მდინარის ქუხილში ადამიანების კვილი შემოესმა ენგურას. ყურები ცქვიტა და ბორნისაკენ გაიხედა.

გრძელი და მსხვილი რკინის თოკი მოეგლიჯა და ბორანს თავქვე მიაქანებდა გაფიქვებული მდინარე. ენგურამ შენიშნა მოხუცი ბარდლა, რომელსაც ჯერ კიდევ ხელი ეკიდა ფიცარზე და ტალღები აყურყუმალავებდა.

ენგურა მიხვდა განსაცდელს, საჩქაროდ გაქანდა და გადაეშვა ენგურის საშიშარ ტალღებში.

ვალმა ნაპირიდან ყიჟინა შემოესმათ. ენგურაც დაღუპულად ჩათვალეს ადამიანებმა. ბარდლა ხომ უკვე დაღუპული ეგონათ და მის გადაჩენაზე ფიქრიც არ ჰქონდათ, რადგან ვერც თავგამეტებული მცურავი და ვერც მენავე წყალში ვერ შეებდავდა. ენგურა თვალს არ აშორებდა ჩოხის კალთებს, რასაც ტალღები ხანდახან ზემოთ ამოაგდებდა.

უეცრად ყველაზე საშიშ ჩქერში შეერია ენგურა და მიცურა დაღუპულისაკენ. ჩქარა მთლად ჩაიმალა ტალღებში და როცა ის კვლავ დანიხეს ნაპირიდან, გადამოიღო რქებით, თითქოს მოხერხებულად ხელი ჩაუჭიდაო, ბარდლა ნაპირისაკენ მოჰქონდა.

თხელ წყალში კი გაუჭირდა ენგურას, მაგრამ აქ მცურავები და მარჯვე ბიჭები მიეშველნენ.

მკვდარცოცხალი მოხუცი ბარდლა ძლივს მოაბრუნეს, გორაკზე აიყვანეს მდინარის მოშორებით და კარავში დააბინავეს.

ენგურა კარავს არ ცილდებოდა და ავის თვალით შესცქეროდა მომვლელებს, რომელთა შორისაც მადლიერი პირუტყვი ვერ არჩევდა მტერს და მოყვარეს.

სამი დღის შემდეგ, როცა ბარდლა მოჯობინდა, ენგურას ქედზე დაყვარნო და სვენებ-სვენებით მივიდა შინ. ენგურა ფრთხილად აბიჯებდა თავის თუჯის ფლოკეტებს და მოფერების და ზრუნვის ნიშნად ხანდახან საყვარელ პატრონს ბეჭებში გაუსვამდა თავის მძლავრ და ხაოიან ენას. ბარდლას სტკიოდა დაბეჭილი ბეჭები, მაგრამ არანაკლებ სიამოვნებას ჰგვრიდა მეგობრის აღერსი.

ნიკ. ჭილაშვილი

პეპელის სიხარული

ჩვენ სიამის ღიმი გვმოსავს:
დაგვიტოხვეს საზაფხულოდ,
მეც ჩამრიცხეს ფრიადოსნად,
სიხარული იგრძენ, გულო!
წარმატებით შრომის ოფლით
მესამეში გადაველი,
ხვალ მივდივარ, ჩვენი სოფლის
ვინახულო მთა და ველი!

ჩვენს ბაღაში მოვწვევტ ატამს,
დაუუჯდები ბაბუს ურემს,
წყალს ავუმღორვე თევზებს ზანტად,
ჩაუუყვები ნაკადულებს.
ხვალ მივდივარ, ვხარობ გულით,
გინახულებთ, სოფლის მთებო!
სიხარულით, სიყვარულით
გეთხოვებით, მეგობრებო!

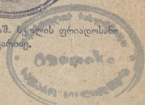
ტფილისი. ბავშვთა კულტურის და დასვენების ბაღი. მარცხნივ—სკოლამღელეში ელისო ოკროშვილი. შვილი, ეარიო შაფიოვა, დათიკო მიჭაბერიძე. მარჯვნივ.—კორნელი და ჟ. გამაზოვი საქანულაზე.

ტფილისი. ახლადგაბსნილი პიონერთა კლუბი ორჯონიკიძის რაიონში

ტფილისი. მე-21 სრ. საშ. სკოლის ფრიადოსანი მ. ჯაფარიძე.

პლ. საჩინოაღმ

რა ფრინველია?

(გამოსანა)

ერთნაირი ფრინველია,
მშვიდი, წყნარი, უვნებელი;
ზოგი თეთრი, ზოგი მწვანე,
ზოგი ლურჯი, ზოგიც კრელი.
ადვილად შინაურდება,
თვისება აქვს უცნაური:

თუ რამ სიტყვა გაიგონა,—
იმეორებს, როგორც ქური.
ამიტომაც ყველას უყვარს,
ბავშვებთან აქვს მეგობრობა...
ახლა თქვენთვის მომინდვის
ამ ფრინველის გამოცნობა.

მიმქალბ

გამოცანი.

მეგო ბრებო თქვენს, ბაღნარში,
ვეჩქაროდი თქვენთან მოსვლას,
გაზაფხულზე, მე პირველი
ვეგებები მზის ამოსვლას.

სხვის ბუდეში გაზრდილი ვარ,
არ მსმენია მშობლის ნანა,
სამ მარცვალში გამოითქმის
ადვილია გამოცანა.

შეხვედრის გასწორება

ჟურ... „ოქტომბრელის“ № 6-ში მე-14 გვერდზე ქვემოდან მე-4 სტრიქონი უნდა იკითხებოდეს ასე: „— ხედავ, კობტა?! ასეთი გახურებული მკა მე ჯერ არ მინახავს.“

ჩედაქცია.